

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 471/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Lexpert s. r. o., Horná 15, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Dula, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 165/2016 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 689/2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. januára 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Lexpert s. r. o., Horná 15, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Dula, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 165/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“) a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 689/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 121/2014 o zvýšenie výživného v procesnom postavení odporcu. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 17 C 121/2014 z 13. januára 2015 (ďalej len „rozsudok z 13. januára 2015“) zaviazal sťažovateľa prispievať na výživu navrhovateľa výživným, ktoré navýšil zo sumy 33,20 € na sumu 150 €, počnúc od 9. apríla 2014. Okresný súd zároveň označeným rozsudkom rozhodol, že zročné výživné za obdobie od 9. apríla 2014 do 13. januára 2015 v sume 1 129,07 € povoľuje sťažovateľovi splácať v splátkach po 30 € spolu s bežným výživným až do zaplatenia pod hrozbou straty výhody splátok, a vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania. Rozsudkom okresného súdu z 13. januára 2015 zároveň došlo k zmene rozsudku okresného súdu sp. zn. 31 P 163/2002 zo 14. februára 2003 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 CoP 42/2003 z 19. augusta 2003 (ďalej len „predchádzajúce rozhodnutia“).

Proti rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 689/2015 z 13. apríla 2016 (ďalej len „rozsudok z 13. apríla 2016“) vydaným v napadnutom konaní, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok okresného súdu z 13. januára 2015 vo výroku o povinnosti sťažovateľa prispievať na výživu navrhovateľa zvýšeným výživným a vo výroku o trovách konania potvrdil. Zároveň bol označeným rozhodnutím krajského súdu rozsudok okresného súdu z 13. januára 2015 zmenený vo výroku o zročnom výživnom tak, že zročné výživné za obdobie od 9. apríla 2014 do 31. decembra 2014 v sume 1 020,05 € bolo povolené splácať sťažovateľovi v splátkach po 30 € mesačne spolu s bežným výživným až do zaplatenia pod hrozbou straty výhody splátok. Odvolanie sťažovateľa proti výroku rozsudku okresného súdu z 13. januára 2015, ktorým bol návrh vo zvyšnej časti zamietnutý, krajský súd odmietol ako podaný neoprávnenou osobou a navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 165/2016 z 3. novembra 2016 (ďalej len „uznesenie z 3. novembra 2016“) odmietol ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení zákona č. 87/2017 Z. z. (ďalej len „CSP“).

Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 bolo prípustné, keďže tak rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozsudok okresného súdu z 13. januára 2015 *„neobsahovali zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie. Zásadnú vadu rozhodnutí krajského súdu a okresného súdu vidí sťažovateľ napr. v tom, že pri zvyšovaní výživného neboli zohľadnené zatajené, ale nepriamo priznané príjmy matky navrhovateľa, prípadne samotného navrhovateľa. ... navrhovateľ spoločne so svojou matkou musia mať na domácnosť príjem vo výške minimálne 900,- EUR, a teda nejaký príjem alebo majetok navrhovateľa alebo jeho matky bol zatajený... Na výšku vyživovacej povinnosti majú vplyv schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov, a teda ak sú tieto na strane jedného z rodičov lepšie, tak vyššia je aj vyživovacia povinnosť tohto rodiča. Touto zásadnou otázkou sa doteraz nezaoberal ani jeden súd...“*.

V dovolaní proti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 sťažovateľ argumentoval aj tým, že krajský súd na vec aplikoval § 75 ods. 1 druhú vetu zákona č. 36/2005 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), pričom okresný súd toto ustanovenie zákona o rodine pri svojom rozhodnutí neaplikoval, takže malo byť povinnosťou krajského súdu postupovať v súlade s v tom čase platným a účinným § 213 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) a vyzvať sťažovateľa na vyjadrenie sa k možnému použitiu § 75 ods. 1 druhej vety zákona o rodine. Týmto postupom malo podľa sťažovateľa dôjsť k odňatiu možnosti konať pred súdom.

Sťažovateľ nepopiera, že okresný súd § 75 ods. 1 zákona o rodine v odôvodnení uviedol, avšak z *„hodnotiacich úvah súdu nevyplýva, že by toto aj aplikoval, ako ho aplikoval alebo ktorú jeho časť aplikoval. ... keďže okresný súd svoje hodnotiace úvahy neprepojil s aplikovanou právnou úpravou, zostalo len v rovine dohadov, či okresný súd pri svojom rozhodnutí vychádzal aj z ustanovenia § 75 ods. 1 zákona o rodine...“*.

Rozsudok okresného súdu z 13. januára 2015 považuje sťažovateľ za svojvoľný, keďže okresný súd určil mesačné výživné vo výške 128 % príjmu sťažovateľa. Názor okresného súdu, že sťažovateľ nevyvíja dostatočné úsilie, aby si našiel vhodné zamestnanie, považuje za svojvoľný a nemajúci žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní.

Pochybeniami všeobecných súdov došlo podľa sťažovateľa aj k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, pretože sťažovateľ *„musí zo svojho majetku znášať náklady na výživu navrhovateľa vo väčšom rozsahu ako by mal v prípade, ak by súdy rozhodli o výške výživného pre navrhovateľa v súlade so zákonnou úpravou“*.

V dôsledku pochybení okresného súdu a krajského súdu zároveň došlo aj k vzniku zbytočných priesťahov, keďže sťažovateľ bol nútený obrátiť sa na najvyšší súd a podať dovolanie. Pochybenia *„súdov teda spôsobujú, že sa značným spôsobom oddaľuje konečné rozhodnutie vo veci, ktoré bude spravodlivé a bude náležite zohľadňovať zákonnú úpravu“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie ním označených práv garantovaných ústavou, listinou a dohovorom postupom krajského súdu a postupom najvyššieho súdu v napadnutých konaniach, uznesenie najvyššieho súdu z 3. novembra 2016 zruší a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, príp. alternatívne rozsudok krajského súdu z 13. apríla 2016 zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € a úhradu trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní o sťažnosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne aj čl. 36 ods. 1 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (m. m. IV. ÚS 195/07), čo umožňuje posudzovať ich namietané porušenie spoločne.

V rámci predbežného prerokovania sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade najvyššieho súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Najvyšší súd v napadnutom konaní uznesením z 3. novembra 2016 dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 odmietol ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c) CSP po zistení, že v sťažovateľovej veci nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom [§ 237 ods. 1 písm. f) OSP] a neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania v súlade s § 238 OSP.

Podľa sťažovateľa bolo dovolanie smerujúce proti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 prípustné, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahovalo zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre samotné rozhodnutie. Okrem uvedeného sťažovateľ zdôrazňuje procesné pochybenie krajského súdu, ktorý ho nevyzval v súlade s § 213 ods. 2 OSP na vyjadrenie k aplikácii § 75 ods. 1 zákona o rodine, ktoré okresný súd vo veci sťažovateľa nepoužil. Týmto spôsobom mala byť sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom, čo odôvodňuje prípustnosť dovolania.

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa, ktorou spochybňuje správnosť záveru najvyššieho súdu o (ne)prípustnosti dovolania, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v súlade s ktorou otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je v zásade otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010).

Z uznesenia najvyššieho súdu z 3. novembra 2016 vydaného v napadnutom konaní v prvom rade vyplýva, že najvyšší súd ako dovolací súd preskúmal procesnú prípustnosť dovolania sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 podľa § 238 ods. 1 až 3 OSP a rovnako tak aj podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, pričom dospel k záveru, že dovolanie z týchto dôvodov nie je procesne prípustné.

Ústavný súd v ďalšom poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 3. novembra 2016, v ktorej k sťažovateľom namietanej prípustnosti dovolania z dôvodu, že krajský súd procesne pochybil, keď sťažovateľa v súlade s § 213

ods. 2 OSP nevyzval na vyjadrenie k použitiu § 75 ods. 1 druhej vety zákona o rodine, uviedol:

«Podľa rozhodovacej praxe najvyššieho súdu sa pod tzv. „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd (na rozdiel od súdu prvého stupňa) za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvého stupňa. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa (vid' tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat' správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (vid' uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 5 Cdo 46/2011). V danom prípade sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s výrokom prvostupňového rozsudku o zvýšení výživného a v plnom rozsahu odkázal na jeho odôvodnenie (§ 219 ods. 1 a 2 OSP). Odvolací súd tým, že nad rámec prvostupňového rozhodnutia doplnil dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru o opodstatnenosti zvýšenia výživného, neporušil zásadu dvojinštančnosti konania. Aj judikatúra (R 56/2012) dospela k záveru, že ak sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je prekvapivé a takýto postup odvolacieho súdu v konečnom dôsledku neodníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 v zmysle ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. ak bol odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahovalo ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzval účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. V danom prípade je odkaz na § 75 ods. 1... obsahovou súčasťou odôvodnenia rozhodnutia tak prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu. Zo spisu vyplýva, že súdy oboch stupňov mali na zreteli toto ustanovenie a zásady, ktorými sa riadi určovanie výživného. Vzhľadom na to, že odvolací súd použil

to ustanovenie, ktoré bolo „pri doterajšom rozhodovaní veci“ použité aj súdom prvého stupňa, neprichádzal do úvahy postup podľa § 213 ods. 2 O. s. p.»

K námietke nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 najvyšší súd uviedol:

„Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. nebola spôsobilá založiť odporcom namietanú nepreskúmatelnosť napadnutého rozhodnutia. Dovolací súd v súvislosti s týmto konštatovaním poukazuje na judikát R 111/1998 a zjednocujúce stanovisko R 2/2016; obsah spisu nedáva žiadny dôvod pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska – v dovolaní napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody a jeho postup bol v súlade s § 219 ods. 2 O. s. p.“

S prihliadnutím na citované časti uznesenia najvyššieho súdu z 3. novembra 2016 ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako dovolací súd sa v ňom zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s námietkami sťažovateľa, ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Najvyšší súd sa s dovolacími námietkami sťažovateľa nestotožnil, a preto jeho dovolanie odmietol ako neprípustné. Postup najvyššieho súdu, ktorý vyústil do vydania uznesenia z 3. novembra 2016, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za taký, ktorým by došlo k popretiu podstaty, zmyslu alebo účelu vo veci sťažovateľa použitých procesno-právnych noriem (upravujúcich prípustnosť dovolania v občianskoprávných veciach). Vzhľadom na uvedené ani uznesenie najvyššieho súdu vydané v napadnutom konaní nemožno považovať za neodôvodnené či arbitrárne.

Ústavný súd zdôrazňuje, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 36 ods. 1 listiny) nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu príslušný procesno-právny predpis výslovne

umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že najvyšší súd sa v napadnutom dovolacom konaní nezaoberal vecnou správnosťou rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 (dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 najvyšší súd uznesením z 3. novembra 2016 odmietol ako neprípustné, pozn.). Ústavný súd na základe uvedeného postup krajského súdu v napadnutom konaní, ktorý predchádzal vydaniu rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016, preskúmal z hľadiska možného porušenia sťažovateľovho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sústreďujúc sa pritom na posúdenie, či ho možno považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľný.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci

všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 234/2014).

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav

a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

V podstatnej časti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 sa uvádza:

«Pri určovaní výšky výživného súd posudzuje komplexne pomery (sociálne, zárobkové a majetkové) všetkých účastníkov konania a odôvodnené potreby oprávneného, teda nepostupuje tak, že by výlučne matematicky zratúval účastníkmi uvádzané výdavky, príjmy, platby a podobne, že by výlučne zohľadňoval „vyčíslené“ potreby oprávneného, ako to namieta odporca v odvolaní. Z judikačnej činnosti odvolacieho súdu je všeobecne známe, že štúdium na vysokej škole je finančne náročné. Platná právna úprava výživného, na ktorú odkázal v odôvodnení rozhodnutia aj okresný súd, predpokladá úpravu výživného medzi účastníkmi konania vo výške primeranej pomerom účastníkov. Rozsah vyživovacej povinnosti rodičov k deťom sa určuje tak, aby to zodpovedalo odôvodneným potrebám detí a príjmom a majetkovým pomerom rodičov. U povinnej osoby sú rozhodujúce aj reálne schopnosti, možnosti poskytovať výživné. Správne prvostupňový súd prihliadol na schopnosti a možnosti a majetkové pomery povinného, v danom prípade odporcu, aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine). Pokiaľ odporca v odvolaní namietal, že nie je schopný platiť takto zvýšené výživné, tu aj odvolací súd poukazuje na ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, s tým, že odporca je v súčasnosti nezamestnaný a evidovaný na úrade práce, do ktorej situácie sa dostal vlastným pričinením, a to tým, že rozviazal pracovný pomer u posledného zamestnávateľa [REDAKOVANÉ] kde dosahoval priemerný mesačný príjem vo výške 16 112,- Kč, a tak sa pripravil o pravidelný zdroj príjmu. Pracovný pomer u posledného zamestnávateľa skončil odporca dohodou bez uvedenia dôvodu. Správne potom prvostupňový súd prihliadol na túto skutočnosť a nebral do úvahy tvrdenie odporcu o tom, že pracovný pomer ukončil z dôvodu zlého zdravotného stavu jeho matky. Odporca pri rozvázovaní pracovného pomeru u posledného zamestnávateľa mal riadne zvážiť aj tú skutočnosť, že má vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi, ktorého potreby vzhľadom na jeho vek sa neustále zvyšujú. Odporca

v tomto smere teda konal podľa názoru odvolacieho súdu nezodpovedne, keď pri rozviazaní pracovného pomeru nebral do úvahy tieto skutočnosti. Naposledy bolo upravované výživné na navrhovateľa v roku 2003, teda pred 12 rokmi, a za celú túto dobu odporca okrem bežného výživného na navrhovateľa ničím neprispel, nezaujímal sa o neho a výška výživného, ktoré poskytoval odporca navrhovateľovi v sume 33,20 eur je blízka hranici minimálneho výživného, napriek tomu, že navrhovateľ je už dospelá osoba a má výdavky spojené so štúdiom na vysokej škole. Odporca inú vyživovaciu povinnosť nemá. V čase rozhodovania prvostupňového súdu bol navrhovateľ študentom 5. ročníka vysokej školy, teda posledného ročníka. Všetky tieto skutočnosti zobral do úvahy aj odvolací súd a výšku zvýšeného výživného považoval za primeranú zárobkovým možnostiam a schopnostiam odporcu (súd bral do úvahy príjem odporcu u posledného zamestnávateľa 16 112,- Kč), ako aj odôvodneným potrebám navrhovateľa. V dôsledku rozhodnutia súdu ohľadom zvýšenia výživného vzniklo odporcovi zameškané výživné za obdobie od podania návrhu navrhovateľom, t. j. odo dňa 09. 04. 2014 do 31. 12. 2014 v sume 1020,05 eur (vo výške rozdielu oproti poslednému výživnému určeného súdom v sume 33,20 eur a zvýšenému výživnému za obdobie 8 mesiacov po 116,80 eur plus 22 dni za mesiac apríl 2014). Rozdiel medzi zvýšeným výživným 150,- eur a bežným výživným 30,20 eur predstavuje 116,80 eur, ktorú sumu odvolací súd vynásobil počtom 8 mesiacov, čo spolu predstavuje 934,40 eur za mesiac máj, jún, júl, august, september, október, november, december roku 2014, za 22 dní v apríli 2014 zameškané výživné predstavuje sumu 85,65 eur ($116,80 \text{ eur} / 30 \text{ dní} = 3,8933333 \text{ eur} \times 22 \text{ dní}$). Odvolací súd nezapočítal do zameškaného výživného mesiac január 2015 tak, ako to urobil prvostupňový súd a v tejto časti potom rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil vzhľadom k tomu, že výživné za mesiac január ešte splatné nebolo (splatnosť výživného bola určená vždy do 15. dňa v mesiaci a prvostupňový súd rozhodoval dňa 13. 01. 2015, t. j. pred splatnosťou výživného v mesiaci január 2015). Výška zameškaného výživného určená prvostupňovým súdom ako aj obdobie zameškaného výživného neboli určené v rozhodnutí prvostupňového súdu správne, a preto odvolací súd s poukazom na § 220 v tejto časti rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil. Pokiaľ povolil prvostupňový súd odporcovi splácať zameškané výživné po 30,- eur mesačne spolu s bežným výživným, v tejto časti rozhodol prvostupňový súd správne, keď povolil splátky po 30,- eur mesačne, a to vzhľadom na výšku zameškaného výživného, ktorú pri uvedených

splátkach po 30,- eur mesačne bude odporca splácať navrhovateľovi po dobu troch rokov. V prípade určenia nižších splátok, by došlo k predĺženiu doby splácania, čo by bolo v neprospech navrhovateľa.»

Citovaná časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 obsahuje vecné, dôsledné a vyčerpávajúce vysporiadanie sa so všetkými skutočnosťami, ktoré boli rozhodné na ustálenie rozsahu vyživovacej povinnosti sťažovateľa k navrhovateľovi (jej zvýšenia). Ústavný súd konštatuje, že odvolací súd ústavne akceptovateľným spôsobom aplikoval príslušné ustanovenia zákona o rodine, podľa ktorých súd pri určení výživného predovšetkým prihliadne na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného, pričom na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 zákona o rodine). Z odôvodnenia citovaného rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že majetkové pomery, schopnosti a možnosti sťažovateľa vzal do úvahy primeraným spôsobom, pričom nemožno namietat' ani krajským súdom prednostne použitému princípu potenciality, ktorý má v zhode s príslušnou právnou úpravou (za dodržania zákonom ustanovených podmienok) prednosť pred princípom fakticity.

Po preskúmaní citovanej časti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 sa ústavný súd presvedčil, že krajský súd uviedol a náležite ozrejmil dôvody, pre ktoré rozsudok okresného súdu z 13. januára 2015 ako vecne správny potvrdil v časti týkajúcej sa zvýšenia výživného, a zároveň riadnym spôsobom odôvodnil zmenu citovaného rozhodnutia okresného súdu v časti týkajúcej sa zročného výživného, a preto konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní, v rámci ktorého jasne a zrozumiteľne podáva výklad použitého právneho predpisu, nemožno považovať za taký, ktorým došlo k porušeniu sťažovateľom označeného práva zaručeného čl. 46 ods. ústavy (obdobne čl. 36 ods. 1 listiny), resp. práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z obsahu rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016 vydaného v napadnutom konaní možno vyvodit', že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery citovaného rozhodnutia krajského súdu, ktoré sú v nevyhnutnej miere v potrebnom rozsahu odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

Ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní, ako aj závery obsiahnuté v jeho rozsudku z 13. apríla 2016 vydaného v napadnutom konaní nemožno kvalifikovať ako arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné vo vzťahu k sťažovateľom označeným právam podľa ústavy, listiny a dohovoru, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením sťažovateľom označených práv a postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

II.3 K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v napadnutom konaní

Ústavný súd pri posudzovaní sťažností, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny), resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej poskytuje týmto právam ochranu len vtedy, ak bola sťažnosť pred ústavným súdom uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu týchto práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Ak v čase, keď sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nemôže dochádzať k porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny), ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. II. ÚS 55/02).

Aplikujúc uvedené právne názory na vec sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal sťažnosť ústavnému súdu (23. januára 2017, pozn.) v čase, keď vo veci už bolo rozhodnuté (najvyšší súd rozhodol v napadnutom konaní uznesením z 3. novembra 2016 a krajský súd rozhodol v napadnutom konaní rozsudkom z 13. apríla 2016, pozn.). Právna neistota, v ktorej sa sťažovateľ v súvislosti so súdnym konaním vedeným krajským súdom a následne najvyšším súdom nachádzal, už teda v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola odstránená rozhodnutím vo veci samej rozsudkom a následným rozhodnutím o dovolaní proti rozsudku krajského súdu z 13. apríla 2016.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.4 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 11 ods. 1 listiny) každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny ústavný súd konštatuje, že ich porušenie sťažovateľ namieta v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (sťažovateľ v sťažnosti namieta, že v dôsledku „nezákonných“ rozhodnutí všeobecných súdov o zvýšení výživného musí znášať náklady na výživu navrhovateľa, pozn.). Keďže ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1

listiny. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2017